

80a Assemblea General de les Nacions Unides

Intervenció del cap de Govern, M. I. Sr. Xavier Espot Zamora

Nova York, 26 de setembre del 2025

Senyora vicepresidenta,
Senyor secretari general,
Excel·lències,
Senyores i senyors,

A l'escut d'Andorra hi figura un lema que encarna una profunda veritat política i ètica: “Virtus Unita Fortior”, la virtut unida és més forta. Aquest lema, que guia el preàmbul de la nostra Constitució, porta implícit un missatge universal: la força moral i política no radica en la imposició, sinó en la unitat dels valors, en la coherència compartida i en la virtut col·lectiva. És una lliçó que traspassa fronteres, i que avui és més rellevant que mai en el context global en què vivim.

I aquest esperit, que té quelcom d'aristotèlic, ens recorda que la virtut no és un extrem, sinó un terme mitjà assolit per la raó i, sobretot, pel bé comú. La cooperació internacional, quan és equilibrada, justa i guiada per la prudència, és una mostra de virtut política. I quan aquesta virtut és compartida i organitzada entre països, aleshores esdevé més forta.

Ens enfrontem a més reptes que mai: el canvi climàtic, els conflictes armats o les migracions forçades. Allà on es veia l'horitzó, ara s'hi aixequen murs. Per aquest motiu, ara és el moment de fer valdre en l'escenari internacional aquest esperit que guia un país com el nostre, amb més de set segles de pau. Hem de fer valdre l'essència del multilateralisme, la raó de ser d'aquesta organització de les Nacions Unides, una organització dels pobles i per als pobles.

Senyores, senyors,

És per a mi un gran honor i una profunda responsabilitat adreçar-me avui a aquesta Assemblea General, en nom del poble andorrà i del Govern d'Andorra.

Vull començar aquest discurs amb una doble expressió d'agraïment. Primer, a l'Excel·lentíssima Senyora Annalena Baerbock, a qui felicito per la seva elecció com a presidenta d'aquesta 80a Assemblea General. Li desitgem tots els encerts. I segon, voldria dir-vos que per a Andorra és un privilegi exercir una de les vicepresidències d'aquesta sessió tan simbòlica.

El lema d'aquest any, "Millor junts: 80 anys i més per la pau, el desenvolupament i els drets humans", ens interpel·la amb força. I no només com a declaració d'intencions, sinó com una necessitat urgent. Vivim temps difícils. Temps de conflicte, de polarització i d'incertesa. Però també són temps d'oportunitats per reforçar la cooperació internacional, per actualitzar les institucions que la sustenten i per construir, col·lectivament, solucions duradores a través del multilateralisme.

Vuit dècades de diplomàcia, de construcció de pau, d'ajuda al desenvolupament i de promoció dels drets humans. En aquest context, Andorra celebra també trenta-dos anys com a estat membre. Una història més curta, però intensa, durant la qual el multilateralisme ha estat fonamental per al nostre reconeixement internacional, per poder fer sentir la nostra veu a l'exterior, per a la nostra seguretat jurídica i per al nostre progrés econòmic i social.

Des de la nostra adhesió, el compromís amb aquesta organització ha estat clar: Andorra defensa un multilateralisme efectiu, inclusiu i centrat en les persones. Un multilateralisme que no deixi ningú enrere, que escolti totes les veus, incloses les dels petits estats. Una posició que va quedar palesa durant la primera cimera de caps d'Estat i de Govern que va tenir lloc el mes de maig passat al nostre país, amb motiu de la celebració dels Jocs dels Petits Estats d'Europa. D'aquesta cimera en va sorgir una declaració en què els estats participants vam deixar constància de la necessitat de reforçar la governança multilateral, la defensa del dret internacional, la promoció dels drets humans i l'adopció de mesures conjuntes per fer front als reptes econòmics, socials, climàtics i tecnològics globals. I és des d'aquesta mirada que volem contribuir a la renovació de les Nacions Unides per fer front als reptes globals del segle XXI.

No podem parlar de desenvolupament ni de drets humans si no parlem també de pau i seguretat. El món fa front a una multiplicació alarmant de conflictes armats d'una amplitud i una violència inèdites en aquests darrers 80 anys. La guerra a Ucraïna compleix gairebé quatre anys, amb conseqüències devastadores per a la població civil i per a l'estabilitat internacional. Andorra reitera la seva condemna a tota violació del dret internacional i expressa un cop més el seu suport ferm a la sobirania i la integritat territorial d'Ucraïna.

Mirant cap al Pròxim Orient, la situació a Gaza ens colpeja amb duresa. Les xifres de víctimes civils, la destrucció d'infraestructures essencials i l'agreujament de la crisi humanitària exigeixen una resposta urgent de la comunitat internacional. Volem expressar la nostra profunda preocupació i demanar, amb contundència, el respecte del dret internacional humanitari per a totes les parts.

Per aquest motiu:

- Condemnem sense distinció tots els atacs contra la població civil, incloent tots els actes terroristes i atacs indiscriminats.
- Condemnem enèrgicament, de manera específica, els atacs de Hamàs del 7 d'octubre del 2023 i fem una crida per l'alliberament dels ostatges;
- Considerem que un procés de pau durador per al conflicte entre Israel i Palestina, i a la regió de l'Orient Mitjà, només pot passar per la solució dels dos estats.

És per aquest motiu i seguint aquestes premisses que el passat dilluns vàrem decidir reconèixer l'Estat de Palestina.

Aquest gest tant necessari prendrà plens efectes diplomàtics quan es compleixin un seguit de condicionants, com l'alliberament dels ostatges, el desarmament de Hamàs, i la creació d'un govern palestí que exclogui Hamàs.

Andorra reafirma d'altra banda el seu suport a la United Nations Relief and Works Agency (UNRWA). Aquesta agència, amb els seus serveis d'educació, salut i assistència humanitària, és un pilar essencial per a la protecció de milions de persones palestines refugiades. En absència d'una solució política, representa l'únic suport institucional que garanteix una mínima estabilitat i dignitat a la zona.

Com a Estat compromès amb el multilateralisme, Andorra defensa que només el diàleg, la diplomàcia i la recerca de solucions compartides poden conduir-nos cap a una pau justa i duradora.

Senyores, senyors,

La fundadora de *Save the Children*, Eglantyne Jebb, va dir en una ocasió que “totes les guerres, justes o injustes, desastroses o victorioses, són guerres contra els infants”. D’això ja fa més de cent anys i, malauradament, encara no hem estat capaços d’evitar que els conflictes armats deixin seqüeles inesborrables en les nenes i els nens.

Enguany commemorem el 20è aniversari de la Resolució 1612 del Consell de Seguretat, que va establir mecanismes específics per protegir els infants afectats pels conflictes armats. Però, com deia, la situació és molt preocupant: el 2024 s’ha registrat el nombre més elevat de violacions greus des de l’adopció d’aquesta resolució l’any 2005, amb un augment del 25% des d’ençà.

Més de 3.000 casos de segrest, reclutament forçat o violència sexual. Són dades que no podem acceptar com a normals. 473 milions d’infants viuen avui en dia en àrees afectades pels conflictes armats.

Junior Nzita Nsuami. No és el nom de cap prodigi futbolístic, ni de cap estrella cinematogràfica; no el trobaran a la Viquipèdia i amb prou feines apareix als cercadors d’Internet.

A Junior Nzita Nsuami li van robar la infància el 1996 quan els militars de *l’Alliance des Forces Démocratiques pour la Libération du Congo* el van segrestar, juntament amb els seus amics. Amb 12 anys es va convertir en un nen soldat.

Vaig tenir l’oportunitat de conèixer la seva experiència amb motiu de la presentació de la campanya *Prove it matters*, a Ginebra, que el nostre país patrocina, conjuntament amb Malta, per garantir els drets dels infants. Una experiència colpidora que ens ha de fer reaccionar. Com pot ser que en un món on s’han assolit progressos tan extraordinaris encara hi hagi una generació d’infants que neixen i creixen marcats per la guerra?

Qualsevol infant té el dret d'aspirar a una vida plena, a construir la seva memòria de bons records i experiències enriquidores, perquè en aquest món, que tant progressa i avança, l'única diferència entre ells i nosaltres és el destí que et depara el lloc on neixes i vius.

Vull aprofitar aquesta ocasió per felicitar, la gran tasca que porta a terme l'Oficina de la representant especial del secretari general per als Infants i els Conflictes Armats amb qui hem tingut el privilegi de cooperar a favor d'aquesta causa. I també voldria agrair el suport dels nombrosos estats, representats al més alt nivell aquest dimecres a l'esdeveniment paral·lel a aquesta Conferència per demostrar que la protecció dels infants en conflictes armats ens concerneix a tots.

La protecció dels infants no pot limitar-se als entorns físics. En l'era digital, els infants troben nous riscos, noves amenaces, sovint, molt sovint, invisibles. Per aquest motiu, a Andorra hem creat el Centre de Benestar Digital i Capacitats i Competències Digitals, i hem aprovat el Pla de benestar digital dels infants i joves, que inclou accions específiques per protegir els menors en l'entorn digital. Tots els agents implicats estan treballant en les accions i les eines que cal tenir a l'abast per garantir el benestar digital dels nostres joves i, sobretot, per entendre des d'una mirada adulta les claus que regeixen la vida dels infants i dels adolescents avui en dia i educar en un ús responsable de les noves tecnologies.

Per reforçar aquestes mesures, Andorra ha decidit adherir-se a la Declaració de Nova York per la protecció dels nens a Internet. Defensem un entorn digital segur, inclusiu i que posi els drets dels infants al centre. Treballem amb l'UIT i altres agències per garantir marcs normatius i tècnics que facin possible una Internet al servei del desenvolupament i la protecció de la infància.

Les dones, malauradament, encara són una altra de les veus massa sovint silenciades. Aprofitem el 30è aniversari de la Declaració de Pequín per impulsar –de nou– aquest marc integral i el més influent, fins ara, per promoure els drets de les dones, per fomentar una economia capaç d'oferir igualtat d'oportunitats, de millorar l'accés a l'educació i d'evitar les bretxes socials existents entre dones i homes en molts àmbits. És en aquest sentit que la ministra d'Afers Exteriors va participar en la reunió d'alt nivell de Pequín+30, en què va deixar constància del compromís d'Andorra per garantir que totes les nenes que neixen avui creixin en un món on els seus drets i el seu lideratge siguin plenament reconeguts.

En aquest sentit, també pensem que ha arribat el moment de veure una dona com a secretària general d'aquesta organització.

Senyores i senyors,

Fa justament una dècada l'Assemblea General adoptava l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible: 17 Objectius de desenvolupament sostenible i 169 fites de caràcter integrant i indivisible en àmbits com l'econòmic, el social o l'ambiental.

I fa una dècada –també des d'aquesta mateixa tribuna– el papa Francesc definia els ODS com “un signe d'esperança important”, però ja ens advertia del perill de caure en un “nominalisme declaracionista”, amb declaracions solemnes i agradables, en comptes de fer “veritablement efectiva la lluita contra tots els flagells”. En la seva encíclica *Laudato Si* ens va invitar a reflexionar sobre el concepte d'ecologia integral, perquè “la naturalesa no pot concebre's com alguna cosa separada de nosaltres ni un simple entorn en el qual vivim”.

Per aquest motiu, les nostres interaccions amb el medi ambient sempre s'entrellacen amb una dimensió econòmica, política, social, cultural i ètica, tal com sostenia el pontífex.

Andorra ha volgut donar exemple. Hem estat els primers a completar el primer cicle de transparència reforçada en el marc de l'Acord de París i a sotmetre la Tercera Contribució Determinada a Nivell Nacional (NDC 3.0) que augmenta la nostra ambició en matèria d'acció climàtica. A escala nacional, impulsem un model de desenvolupament equilibrat, amb la protecció d'un 30% del nostre territori, perquè el patrimoni natural és l'herència que hem rebut de les generacions passades i que tenim l'obligació de preservar.

El març del 2026 acollirem la 7a Reunió global del Mountain Partnership sota el lema: “Muntanyes per al futur: turisme responsable, comunitats pròsperes”. Serà una oportunitat per situar la veu dels països de muntanya al centre de les negociacions globals sobre el canvi climàtic i la biodiversitat, per afrontar plegats els reptes de les zones de muntanya i de les seves poblacions, i en concret les seves fortaleeses i vulnerabilitats compartides.

El 13è Congrés mundial de turisme de neu, muntanya i benestar també és un altre acte d'abast mundial que acull el nostre país, per debatre àmpliament sobre els models de turisme i sobre com podem encaminar-nos cap a un equilibri entre la quantitat i la qualitat, que ens ha de permetre assegurar-ne la continuïtat futura des d'una perspectiva sostenible.

Precisament, el Ministeri de Turisme i Comerç treballa estretament amb ONU-Turisme en la nostra Llei general de turisme, una llei pionera que posa un èmfasi especial en la governança, la formació del sector, la digitalització i la sostenibilitat.

El canvi climàtic, l'excés de pressió sobre els ecosistemes, la massificació en temporada alta, la dificultat d'accedir a l'habitatge o la dependència econòmica d'uns sectors limitats, són alguns dels senyals d'alerta que ens interpel·len. Per aquest motiu, les línies mestres del nostre compromís per avançar cap a un model de turisme sostenible són limitar per protegir, desestacionalitzar per diversificar, assolir una millor mobilitat. Un compromís compartit per fer del nostre país un referent de sostenibilitat.

Senyores, Senyors,

En l'àmbit financer, donem suport al Compromís de Sevilla aprovat en el marc de la quarta Conferència sobre finançament per al desenvolupament, i deixem constància de la necessitat d'una reforma profunda i inclusiva de l'arquitectura financera internacional, per poder construir un sistema financer global més just i representatiu.

El sistema financer internacional ha de ser capaç de respondre a les necessitats dels més vulnerables, inclosos els petits estats i els territoris amb característiques especials. És en aquest sentit que des d'Andorra hem emès bons verds, socials i sostenibles i hem creat un fons verd per a la transició energètica. Polítiques que no tan sols esdevenen un exemple de bones pràctiques, sinó que també demostren que podem ser un protagonista rellevant en la lluita contra el canvi climàtic i en la promoció del desenvolupament sostenible.

A més, reafirmem el nostre compromís amb l'Ajuda oficial al desenvolupament (AOD), i explorem noves vies de cooperació tècnica que permetin compartir el coneixement i les bones pràctiques de la nostra Administració.

També salutem amb esperança la propera Cimera social mundial, prevista a Doha. És una ocasió única per renovar el contracte social global. Andorra hi acudirà amb la voluntat de defensar la cohesió, la solidaritat intergeneracional i la justícia social com a eixos transformadors.

En l'àmbit de la salut continuem treballant estretament amb l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i hem impulsat diverses línies estratègiques alineades amb les recomanacions internacionals, especialment la potenciació de l'atenció primària com a eix vertebrador de l'assistència i la detecció, l'aprovació d'un pla integral de salut mental i addiccions, la sostenibilitat del sistema sanitari, l'enfocament *One Health*, la lluita contra la resistència als antibiòtics, el pla de resposta a les emergències sanitàries o l'aposta per la digitalització sanitària.

A més, volem destacar la importància de protegir la diversitat cultural i lingüística. El multilingüisme no és només una riquesa simbòlica: és una condició per a una participació realment equitativa dins del sistema multilateral. Com a cofacilitadors de la resolució sobre multilingüisme, proposem establir una plataforma de seguiment oberta i inclusiva per crear ponts i sinergies, felicitant-nos de la posada en marxa, amb el suport de la Francophonie, d'un "Grup d'amics del multilingüisme" a les Nacions Unides.

L'expressió de la diversitat cultural i, per tant, del caràcter multilingüe facilita el diàleg inclusiu i permet apropar posicions i atansar-se a la ciutadania a la qual servim. Diversitat és riquesa i, en conseqüència, hem de continuar promovent el multilingüisme, especialment en un context d'homogeneïtzació i digitalització en què les bretxes poden deixar persones enrere.

Excel·lències,

Andorra, com a membre actiu de les Nacions Unides des del 1993, assumeix plenament el seu ferm compromís amb la pau, el diàleg, el respecte pel dret internacional i la solidaritat com a principis innegociables. No es tracta només d'interessar-nos pels nostres propis afers, sinó d'assumir també una responsabilitat global.

Recordem que la virtut, quan s'uneix, esdevé força; i que la força, quan sorgeix de la virtut, construeix mons més justos. Aquest és el lema, que com he dit a l'inici, figura a l'escut d'Andorra, un país petit en territori i població però gran en valors, i que ha sabut fer de la convivència, la pau i l'equilibri una forma de ser.

El meu país reafirma avui el seu compromís ferm amb els valors fundacionals d'aquesta institució: la pau, la llibertat, la justícia i la dignitat per a totes les persones. Defensem un multilateralisme actiu, inclusiu, eficient i transformador, que posi al centre les persones i el planeta.

No podem permetre que la indiferència paralitzi l'acció. És hora de renovar el pacte entre pobles i governs, entre generacions presents i futures. És hora de passar de les paraules als fets.

Per això, marxem d'aquesta Assemblea amb l'esperança reforçada i amb la responsabilitat renovada. Que la nostra acció sigui coherent amb les nostres paraules. Que el futur que desitgem sigui el resultat del compromís que assumim avui.

Moltes gràcies.